

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของบุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ผู้วิจัยขอเสนอแนะตามลำดับ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีการดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะ
 - 6.1 ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้
 - 6.2 ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยต่อไป

ความมุ่งหมายของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของบุคลากรในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32
2. เพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา ครูแนะแนวและครูที่ปรึกษา เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของบุคลากรในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่งและขนาดโรงเรียน

สมมติฐานของการวิจัย

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปรึกษา และครูแนะแนวมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของบุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 แตกต่างกัน
2. ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปรึกษา และครูแนะแนวที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดต่างกัน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ

บุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32
แตกต่างกัน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากรที่ใช้ในการศึกษา คือ บุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงาน
เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ปีการศึกษา 2554 โดยจำแนกเป็น ผู้บริหารสถานศึกษา
จำนวน 67 คน ครูที่ปรึกษา จำนวน 67 คน และครูแนะแนว จำนวน 67 คน รวมทั้งสิ้น 201
คน (สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 32, 2551 : 1-2)

1.2 กลุ่มตัวอย่างได้จากการสุ่มจากประชากรด้วยวิธีการสุ่มแบ่งชั้นภูมิ โดยใช้สภาพ
ตำแหน่งเป็นชั้นภูมิ ซึ่งมีรายละเอียดดังนี้

1.2.1 กำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างตามตารางสำเร็จรูปของเครจซิมอร์แกน (ประยูร
อาษานาม, 2544 : 167) ได้กลุ่มตัวอย่างทั้งหมด จำนวน 132 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา
จำนวน 44 คน ครูที่ปรึกษา จำนวน 44 คน และครูแนะแนว จำนวน 44 คน

1.2.2 ทำการสุ่มโรงเรียนมาจำนวน 44 โรงเรียน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย โดย
การจับฉลาก

1.2.3 จากโรงเรียนที่สุ่มมาได้ในข้อ 2.2 ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา
ครูที่ปรึกษา และครูแนะแนว โรงเรียนละ 1 คน ในแต่ละกลุ่ม รวมกลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 132 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับการมีส่วนร่วม
ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของบุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดย แบบสอบถามแบ่งออกเป็น 3 ตอน
ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม โดยลักษณะเป็น
แบบตรวจสอบรายการ ตอนที่ 2 ศึกษาความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบ
การดูแลช่วยเหลือนักเรียนของบุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา
เขต 32 ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า ซึ่งคำถามครอบคลุมโดยใช้
กรอบ 5 ด้าน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนา
นักเรียน การป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน การส่งต่อนักเรียน โดยแบ่งเป็น 5 ระดับ คือ

5 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมากที่สุด

4 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก

3 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง

2 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อย

1 หมายถึง มีส่วนร่วมอยู่ในระดับน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ มีลักษณะเป็นคำถามปลายเปิด เพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามได้แสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะอื่น ๆ ที่นอกเหนือจากที่ได้กล่าวมาแล้ว เกี่ยวกับความคิดเห็นต่อการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของบุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 32

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปใช้กับกลุ่มตัวอย่าง โดยผู้วิจัยขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยราชภัฏบุรีรัมย์ส่งถึงผู้อำนวยการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 เพื่อขอความอนุเคราะห์ในการออกหนังสือขอความร่วมมือไปยังผู้บริหารสถานศึกษา และครูที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการเก็บรวบรวมข้อมูลในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จากนั้นนำหนังสือราชการจากผู้อำนวยการสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 แจกไปยังผู้อำนวยการโรงเรียนมัธยมศึกษา ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 พร้อมกำหนดวันรับแบบสอบถามคืนภายใน 2 สัปดาห์ โดยผู้วิจัยไปเก็บรวบรวมข้อมูลตามเวลาที่กำหนด กรณีไม่ได้รับแบบสอบถาม ผู้วิจัยจะติดตามให้ได้แบบสอบถามด้วยตนเอง ผลปรากฏว่า ได้แบบสอบถามคืน 132 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 100

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์ด้วยการแจกแจงความถี่และร้อยละ นำเสนอข้อมูลด้วยตารางประกอบคำอธิบาย

2. การศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของบุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 วิเคราะห์โดยหาค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานนำเสนอข้อมูลด้วยตารางประกอบกราฟปาย

3. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของบุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง ใช้ค่าสถิติ F-Test เมื่อพบความแตกต่างและค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ตามวิธีการของ เซฟเฟ่ กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

4. การเปรียบเทียบความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของบุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม

ศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน ใช้ค่าสถิติ F-Test เมื่อพบความแตกต่างและค่าเฉลี่ยในแต่ละด้านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จะทำการเปรียบเทียบเป็นรายคู่ตามวิธีการเซฟเฟ่ กำหนดค่าสถิติที่ระดับนัยสำคัญ .05

5. ข้อเสนอแนะที่เป็นคำถามปลายเปิด ใช้การวิเคราะห์เชิงเนื้อหา โดยจัดคำตอบเข้าประเด็นเดียวกันแล้วแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละเสนอข้อมูลเป็นตารางประกอบคำอธิบาย

สรุปผลการวิจัย

จากการวิเคราะห์ข้อมูลที่ได้จากการศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของบุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ขอนำเสนอ ดังนี้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปรึกษา และครูแนะแนวมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของบุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่นักเรียนอยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา คือ ด้านการส่งเสริมและพัฒนาที่นักเรียน ส่วนด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดคือ ด้านการคัดกรองนักเรียน ซึ่งแต่ละด้านสรุปได้ดังนี้

1.1 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 3 มีส่วนร่วมในการศึกษาเด็กเป็นรายกรณี ที่พบนักเรียนมีปัญหาอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือข้อ 4 โรงเรียนจัดเก็บข้อมูลการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามลำดับ

1.2 ด้านการคัดกรองนักเรียน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 18 มีส่วนร่วมในการนำผลการคัดกรองนักเรียนไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียนอยู่ในระดับมาก รองลงมาคือข้อ 13 มีส่วนร่วมมอบหมายงานหรือแบ่งหน้าที่รับผิดชอบในการปฏิบัติงานคัดกรองนักเรียนตามแผนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

1.3 ด้านการส่งเสริมและพัฒนาที่นักเรียน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 28 มีส่วนร่วมสนับสนุนจัดกิจกรรมสนับสนุน ยกย่องชมเชยนักเรียนที่ประกอบคุณงามความดี อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือข้อ 25 มีส่วนร่วมจัดกิจกรรมอบรมส่งเสริมคุณธรรมจริยธรรมเป็นประจำ

1.4 ด้านการมีส่วนร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาที่นักเรียน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมากที่สุด เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 37 ครูควรมีส่วนร่วมจัดกิจกรรมเพื่อนที่

ปรึกษาที่เป็นระบบและต่อเนื่อง อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือ ข้อ 40 มีส่วนร่วมในการวิเคราะห์หาสาเหตุที่นักเรียนออกกลางคันเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหา และมีส่วนร่วมสร้างขวัญกำลังใจให้แก่นักเรียนที่ประพฤติดี

1.5 ด้านการมีส่วนร่วมในการส่งต่อนักเรียน พบว่า โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า ข้อ 41 มีส่วนร่วมวิเคราะห์ข้อมูลนักเรียนกลุ่มมีปัญหา เพื่อส่งต่อไปรับบริการช่วยเหลือ อยู่ในระดับมาก รองลงมาคือข้อ 43 มีส่วนร่วมประสานความร่วมมือภายในเพื่อการส่งต่อนักเรียนที่มีปัญหา

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือของนักเรียนของบุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการส่งต่อนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือของนักเรียนของบุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนวเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือของนักเรียนของบุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ต้องให้ครูมีส่วนร่วมจัดทำระเบียบสะสมทะเบียนประวัตินักเรียนเป็นรายบุคคล ด้านการมีส่วนร่วมในการคัดกรองนักเรียน ต้องให้ครูจัดทำข้อมูลเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เป็นปัจจุบัน ด้านการส่งเสริมและพัฒนานักเรียน ควรให้ครูมีส่วนร่วมกับโรงเรียนให้การช่วยเหลือนักเรียนด้านทุนการศึกษา ด้านสุขภาพ ด้านรายได้ระหว่างเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่อต้านยาเสพติดเพื่อป้องกันนักเรียนติดยาเสพติด ด้านการส่งต่อนักเรียน ครูควรจัดประสบการณ์ตรงให้นักเรียนได้ร่วมคิดร่วมทำการวัดผลประเมินผลที่มีความเที่ยงตรง เหมาะสมกับความรู้ความสามารถของผู้เรียน

อภิปรายผล

จากการศึกษาการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือของนักเรียนของบุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 พบว่า

1. ผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปรึกษา และครูแนะแนวมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือของนักเรียนของบุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัด

สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 โดยรวมอยู่ในระดับมาก ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่าผู้บริหารสถานศึกษาถือเป็นนโยบายสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และให้การสนับสนุนการดำเนินงาน หรือร่วมกิจกรรมตามความเหมาะสมอย่างสม่ำเสมอ โดยกำหนดนโยบาย มาตรการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพนักเรียน สร้างความตระหนักให้ครูทุกคนและบุคคลที่เกี่ยวข้องเห็นคุณค่าและความจำเป็นของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน กำหนดโครงสร้างการบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้เหมาะสมกับสถานศึกษา แต่งตั้งคณะกรรมการให้การดำเนินงานตามความเหมาะสม ประชุมคณะกรรมการและกำหนดเกณฑ์จำแนกกลุ่มนักเรียน ส่งเสริมให้ครูทุกคนและบุคลากรที่เกี่ยวข้องได้รับความรู้เพิ่มเติม มีทักษะเกี่ยวกับระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง ประสานงานระหว่างสถานศึกษากับหน่วยงานและบุคคลภายนอก เชิญร่วมเป็นกรรมการและเครือข่ายในการช่วยเหลือนักเรียน มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน เน้นกิจกรรมส่งเสริมพัฒนา ป้องกันและแก้ปัญหา และการคุ้มครองเด็ก เพื่อให้ นักเรียนทุกคนได้รับการดูแลช่วยเหลือจากครู ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง และมีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญาให้มีคุณธรรม จริยธรรมและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยอาศัยกลยุทธ์สู่ความสำเร็จ คือ การบริหารเชิงระบบ การทำงานเป็นทีม การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ และการนิเทศติดตามและประเมินผล (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2549 : 98-100) โดยผ่านกระบวนการศึกษาในสถานศึกษา การเรียนรู้และวิถีชีวิตในสังคม ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีขั้นตอนชัดเจน โดยมีวิธีการและเครื่องมือที่มีคุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่สามารถตรวจสอบได้ มีครูประจำชั้นครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน และมีบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา อันได้แก่ ครู ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่องช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผลจากการศึกษาครั้งนี้สอดคล้องกับ สมศักดิ์ สุติบุตร (2551 : 24) ได้กล่าวว่า ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการที่โรงเรียนดำเนินการเพื่อส่งเสริม ป้องกันและแก้ปัญหาเกี่ยวกับนักเรียนอย่างมีระบบมีขั้นตอน มีวิธีการและเครื่องมือ โดยการประสานความร่วมมือของผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง เพื่อช่วยเหลือนักเรียนให้ได้รับการพัฒนาในทุก ๆ ด้านทั้งร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ มีคุณธรรมจริยธรรม และคุณลักษณะอันพึงประสงค์สามารถอยู่ร่วมกับคนในสังคมอย่างมีความสุข ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ วิจิต รุ่งศรีทอง (2547 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพและปัญหาการบริหารและการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดกรมสามัญศึกษา จังหวัดนครราชสีมา ปีการศึกษา 2545 ผลการวิจัยพบว่า โดยภาพรวมมีการดำเนินงานอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่ามี

การดำเนินงานอยู่ในระดับมาก 1 ด้าน คือ ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหา ส่วนด้านการบริหารจัดการมีการดำเนินการอยู่ในระดับปานกลาง สอดคล้องกับ ประยุกต์ บัวดี (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการมีส่วนร่วมในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โรงเรียนภูซางวิทยาคม อำเภอภูซาง จังหวัดพะเยา พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้าน ครูมีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าประสงค์ของการดำเนินการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลมากที่สุด ส่วนการมีส่วนร่วมในการคัดกรองนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าครูมีส่วนร่วมในการประสานขอความร่วมมือช่วยเหลือระหว่างการปฏิบัติตามแผนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในการคัดกรองมากที่สุด ด้านการส่งเสริมนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ครูมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมที่สอดคล้องกับความต้องการของนักเรียน ครอบคลุมเนื้อหาและส่งเสริมพฤติกรรมนักเรียนมากที่สุด ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า ข้อที่ครูมีส่วนร่วมมากที่สุดคือ ด้านการร่วมทำความเข้าใจธรรมชาติของเด็กวัยรุ่น การส่งต่อนักเรียน โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ครูมีส่วนร่วมในด้านการจัดกิจกรรมอย่างหลากหลาย เพื่อส่งเสริมประสบการณ์ตรงให้กับนักเรียนได้ร่วมคิด ร่วมทำในการส่งต่อนักเรียนมากที่สุด

2. เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของบุคลากรใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการส่งต่อนักเรียนแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปรึกษา และครูแนะแนวมีความตระหนักให้ความสำคัญของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยจัดกระบวนการดูแลช่วยเหลือ การส่งเสริม การป้องกัน การแก้ไขปัญหา ด้วยมีวิธีการต่าง ๆ เครื่องมือที่มีขั้นตอนการดำเนินการพร้อมเอกสาร มีการประชุมในแต่ละคณะอย่างสม่ำเสมอ ประสานงานกับคณะกรรมการเครือข่าย ผู้ปกครอง และชุมชนกันอย่างใกล้ชิด มีทัศนคติที่ดีต่อนักเรียน และมีความสุขที่จะพัฒนานักเรียนในทุกด้าน ดำเนินการส่งเสริมสุขภาพ สุขภาพใจ คุณธรรม จริยธรรม และศักยภาพของผู้เรียนให้ได้มาตรฐาน โรงเรียนส่งเสริมสุขภาพ และมาตรฐานการจัดระบบการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญเพื่อสร้างสุขภาวะ และจริยธรรม จัดระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ให้เป็นไปตามมาตรฐานระบบการดูแลช่วยเหลือ นักเรียนให้มีประสิทธิภาพและศักยภาพในการเติมเต็มให้ผู้เรียนเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. 2547 : 4)

ว่า โรงเรียนต้องมีระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมีกระบวนการวิธีการ และเครื่องมือที่มีคุณภาพและมีมาตรฐาน สามารถตรวจสอบได้ ส่งเสริมให้ครูประจำชั้น ครูที่ปรึกษา บุคลากรในโรงเรียน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรภายนอกที่เกี่ยวข้อง มีส่วนร่วมในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้นักเรียนได้รับการดูแลช่วยเหลือและส่งเสริมพัฒนาเต็มตามศักยภาพ เป็นคนที่สมบูรณ์ทั้งด้านร่างกาย อารมณ์ สังคมและสติปัญญา ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีวัตถุประสงค์ที่จะพัฒนาคุณภาพนักเรียนให้เติบโตอย่างมีคุณภาพ แต่ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนจะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้นั้น จำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจจากครูและผู้เกี่ยวข้อง มีการทำงานเป็นทีม ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติและชื่นชมผลงานเพื่อสร้างสรรค์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสถียร สุธหนองบัว (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่า 1) สภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง และรายด้านพบว่า ด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ส่วนด้านการส่งต่อนักเรียนมีการดำเนินงานอยู่ในระดับน้อย 2) ผู้บริหาร โรงเรียน ครูแนะแนวและครูประจำชั้นมีความคิดเห็นต่อสภาพการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมและด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลและด้านการส่งต่อนักเรียนแตกต่างกัน ส่วนด้านการคัดกรองนักเรียน ด้านการส่งเสริมนักเรียน และด้านการป้องกันและช่วยเหลือนักเรียนไม่แตกต่างกัน สุรินทร์ โพธิ์เหมือน (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาปัญหาการดำเนินงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษาและครูแนะแนว จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่าทุกด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ สราวุฒิ แก้วจรัญ (2555 : บทคัดย่อ) การดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 ผลการวิจัยพบว่า ผู้บริหารสถานศึกษาและครูที่ปรึกษามีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 จำแนกตามสถานภาพตำแหน่ง มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 27 โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

3. เปรียบเทียบความคิดเห็นของบุคลากรเกี่ยวกับการมีส่วนในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของบุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 จำแนกตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน ทั้งนี้อาจเป็นว่าสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ได้กำหนดนโยบายให้สถานศึกษาทุกแห่งในสังกัด มีหน้าที่ในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน และส่งเสริมสนับสนุนให้สถานศึกษา ครูอาจารย์และผู้ที่เกี่ยวข้องเข้ามามีส่วนร่วมในการพัฒนาการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยกำหนดมาตรการสนับสนุนส่งเสริมศักยภาพนักเรียน เน้นกิจกรรมส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ปัญหา และการคุ้มครองเด็ก เพื่อให้เด็กทุกคนได้รับการดูแลช่วยเหลือจากครู ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงานและองค์กรที่เกี่ยวข้อง และมีคุณภาพทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญาให้มีคุณธรรม จริยธรรมและสามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีความสุขตามที่สังคมมุ่งหวัง โดยผ่านกระบวนการศึกษาในสถานศึกษา การเรียนรู้และวิถีชีวิตในสังคมน ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีขั้นตอนชัดเจน โดยมีวิธีการและเครื่องมือที่มีคุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่สามารถ ตรวจสอบได้ มีครูประจำชั้นอาจารย์ที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงาน และมีบุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา อันได้แก่ ครู ผู้บริหารสถานศึกษา คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ผู้ปกครอง ชุมชน หน่วยงาน และองค์กรที่เกี่ยวข้อง โดยมีภารกิจที่เป็นหัวใจของการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน 5 ขั้นตอน คือ การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน การส่งเสริมและพัฒนาเด็ก การป้องกันและแก้ไขปัญหา การส่งต่อนักเรียน ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ เสถียร สุกหนองบัว (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาเรื่อง สภาพการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาร้อยเอ็ด เขต 3 พบว่า โรงเรียนขนาดเล็ก โรงเรียนขนาดกลาง และโรงเรียนขนาดใหญ่มีสภาพการดำเนินงานของระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ พัฒพงษ์ มมประโคน (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์ เขต 3 พบว่า 1) การดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ตามความคิดเห็นของครูที่รับผิดชอบเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์ เขต 3 โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก การเปรียบเทียบการดำเนินงานตามระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำแนกตามขนาดของโรงเรียนตามความคิดเห็นของครูที่รับผิดชอบเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาศรีนครินทร์ เขต 3 มีความคิดเห็นเกี่ยวกับการดำเนินงานตามระบบดูแล

ช่วยเหลือนักเรียน ไม่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ สุรินทร์ โพธิ์เหมือน (2553 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษา ปัญหาการดำเนินงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาบุรีรัมย์ เขต 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบปัญหาการดำเนินงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนใน โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา และครูแนะแนว ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่และขนาดใหญ่พิเศษ โดยรวมไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ทุกด้านไม่แตกต่างกัน

4. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้บริหารสถานศึกษา ครูที่ปรึกษาและครูแนะแนว เกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของบุคลากรใน โรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล และด้านการคัดกรองนักเรียน ควรให้ครูมีส่วนร่วมจัดทำระเบียบสะสมทะเบียนประวัติ นักเรียนเป็นรายบุคคล จัดทำข้อมูลเด็กที่มีความต้องการพิเศษที่เป็นปัจจุบัน ด้านการส่งเสริมและพัฒนาเด็กนักเรียน ควรให้ครูมีส่วนร่วมกับโรงเรียนให้การช่วยเหลือนักเรียนด้านทุนการศึกษา ด้านสุขภาพ ด้านรายได้ระหว่างเรียน ด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหานักเรียน ควรส่งเสริมให้ครูมีส่วนร่วมในการจัดกิจกรรมต่อต้านยาเสพติดเพื่อป้องกันนักเรียนติดยาเสพติด และด้านการส่งต่อนักเรียน ครูควรจัดประสบการณ์ตรงให้นักเรียนได้ร่วมคิด ร่วมทำการวัดผลประเมินผลที่มีความเที่ยงตรง เหมาะสมกับความรู้ ความสามารถของผู้เรียน ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า การดำเนินงานในระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ครูผู้ปฏิบัติงานไม่สามารถปฏิบัติงานได้เต็มที่ เนื่องจากขาดความรู้ ความเข้าใจในแนวทางปฏิบัติ ทำให้การปฏิบัติงานบางขั้นตอนล่าช้า เนื่องจากนักเรียนภายใต้การดูแลมีจำนวนมาก ขาดการประสานกับผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ทำให้การดูแลเป็นไปอย่างไม่ทั่วถึง การร่วมกันวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อคัดกรองนักเรียนไม่เป็นไปตามหลักเกณฑ์การจัดระบบดูแลช่วยเหลือของโรงเรียน การดำเนินการแก้ไขปัญหาและการส่งต่อนักเรียน โรงเรียนในสังกัดพัฒนาด้านความประพฤตินักเรียน การปฏิบัติตามระเบียบวินัยของนักเรียนไม่หลากหลาย จัดกิจกรรมส่งเสริมพัฒนานักเรียนไม่ครอบคลุมเนื้อหา โดยเฉพาะเรื่องระเบียบวินัยของโรงเรียน เช่น การจัดกิจกรรมโฮมรูม การให้ความรู้และทักษะในการประชุมผู้ปกครองชั้นเรียน จัดกิจกรรมเพื่อให้กำลังใจและส่งเสริมนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ไม่คำนึงถึงวินัยเชิงบวก ส่งเสริมพัฒนานักเรียนไม่ครบทุกด้าน ขาดประสานงานกับผู้ปกครองและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องทำความเข้าใจธรรมชาติของเด็กวัยรุ่น จัดองค์ความรู้เรื่องจิตวิทยาวัยรุ่นให้ความรู้และทักษะการให้คำปรึกษา ตามที่สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2550 : 16) ว่า การมีส่วนร่วมเป็นการจูงใจให้ผู้ร่วมปฏิบัติงานในองค์กรได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ร่วมรับผิดชอบ และร่วมมือกันในการพัฒนาปฏิบัติอยู่ด้วยความเต็มใจ สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2547 :4) ได้ให้ความหมายไว้ว่า ระบบการดูแล

ช่วยเหลือนักเรียน เป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนที่มีขั้นตอนชัดเจน พร้อมทั้งมีวิธีการและเครื่องมือที่มีมาตรฐาน คุณภาพและมีหลักฐานการทำงานที่ตรวจสอบได้ สอดคล้องกับ คำไลทิพย์ ราชแก้ว (2552 : บทคัดย่อ) ได้ศึกษาสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ช่วงชั้นที่ 3-4 ของ โรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 3 พบว่า การดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนยังไม่เป็นระบบ ขาดการนิเทศ กำกับ ติดตามอย่างต่อเนื่อง ครูมีภาระงานมาก ทั้งงานสอน งานพิเศษ

ข้อเสนอแนะ

จากการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของบุคลากรในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 32 สามารถประมวลเป็นข้อเสนอแนะได้ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

1. ผู้บริหารสถานศึกษา และครูต้องมีส่วนร่วมติดตามผลการช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มมีปัญหา ที่ส่งไปรับการช่วยเหลืออย่างต่อเนื่อง และเป็นรูปธรรม
2. จัดทำทะเบียนของนักเรียนให้ถูกต้องครบถ้วน และเป็นปัจจุบัน จัดกิจกรรมการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้ครบทุกด้าน และจัดทำคู่มือการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อให้ผู้เกี่ยวข้องได้ศึกษาและทราบแนวปฏิบัติที่ชัดเจนคณะกรรมการสถานศึกษาควรประเมินผลการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างต่อเนื่อง และทบทวนการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนทุกสิ้นปีการศึกษา
3. เมื่อมีนักเรียนกลุ่มเสี่ยงหรือกลุ่มมีปัญหา ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนวควรดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างเป็นขั้นตอน มีการประสานงานกับทุกภาคส่วนทั้งผู้ปกครองและผู้บริหารเชี่ยวชาญด้านนั้น ๆ
4. โรงเรียนควรมีการดำเนินการพัฒนาระบบสารสนเทศของนักเรียน ผู้ปกครอง เพื่อจะได้มีข้อมูลครบถ้วนสมบูรณ์
5. โรงเรียนควรจัดหาเอกสาร สื่อ และอุปกรณ์ให้เพียงพอต่อการดำเนินงานตามระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

- 2.1 ควรมีการศึกษาการประเมินผลโครงการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน
- 2.2 ควรมีการศึกษาความพึงพอใจของผู้ปกครองในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยผู้ปกครองมีส่วนร่วม